

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobců: **a) město Jablonné v Podještědí**, náměstí Míru 22, Jablonné v Podještědí, **b) Sdružení na záchranu kopce Tlustec**, z. s., Postřelná 57, Jablonné v Podještědí, **c) Společnost pro trvale udržitelný život, Českolipská regionální pobočka**, Střelnice 2286, Česká Lípa, všichni zastoupeni advokátem JUDr. Petrem Svobodou, Ph.D., Aranžerská 166, Praha 9, proti žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**, Vršovická 1442/65, Praha 10, za účasti osob zúčastněných na řízení: **I. KAMENOLOM BRNIŠTĚ a. s.**, Brniště 1 – Kamenolom Brniště, zastoupena advokátem Mgr. Františkem Korbelem, Ph.D., Na Florenci 2116/15, Praha 1, **II. obec Brniště**, Brniště 102, proti výrokům I a II rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 6. 2024, čj. MZP/2024/230/394, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 28. 5. 2025, čj. 59 A 30/2024-403,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Osoby zúčastněné na řízení **n e m a j í** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Vymezení věci

[1] Krajský úřad Libereckého kraje (dále jen LK) udělil žadateli – osobě zúčastněné na řízení I (dále jen kamenolom nebo žadatel) výjimku ze základních podmínek ochrany zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů v souvislosti se záměrem „*Hornická činnost v dobývacím prostoru Luhov*“ (DP Luhov) podle § 56 odst. 1 a 2 písm. c) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (ZOPK). Výrok I rozhodnutí krajského úřadu se týkal výjimky ve vztahu ke zvláště chráněným druhům rostlin a živočichů, výrok II se

týkal zvláště chráněných živočichů podle práva Evropských společenství (ES). Současně bylo stanoveno celkem 10 podmínek pro zajištění minimalizace negativních dopadů a pro zajištění podmínek přežití populací uvedených druhů. Platnost výjimky byla stanovena do 31. 12. 2049. Výrokem III krajský úřad nepovolil výjimku ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných druhů živočichů, konkrétně ze zákazu zraňovat a usmrcovat zvláště chráněné druhy živočichů chráněných podle práva ES.

[2] Proti rozhodnutí o výjimce podali žalobci odvolání, jež žalovaný zamítl a potvrdil tak rozhodnutí krajského úřadu. Krajský soud zamítl následně podanou žalobu.

2. Kasační stížnost

[3] Žalobci (stěžovatelé) napadli rozsudek krajského soudu kasační stížností.

2.1 Úřední osoby měly být vyloučeny z projednání a rozhodování věci

[4] Stěžovatelé b) a c) se domnívají, že krajský úřad nemohl věc projednat, neboť všechny úřední osoby byly vyloučeny z projednání a rozhodnutí. Důvodem nadkritické míry systémového rizika podjatosti je usnesení zastupitelstva LK ze dne 29. 3. 2022 o schválení aktualizace Regionální surovinové politiky (RSP) LK, jež doporučuje obnovu těžby ložiska stavebního kamene v DP Luhov. Zastupitelstvo LK dále dne 30. 3. 2021 schválilo aktualizaci č. 1 Zásad územního rozvoje LK (aktualizace ZÚR), ve které stanovilo požadavek na respektování, resp. odkazovací normu na průběžně aktualizovanou RSP. Tato část aktualizace ZÚR následně byla zrušena krajským soudem jako nezákonná. Od roku 2018 krajský úřad vydal již tři nezákonná rozhodnutí ve prospěch těžebního záměru. Postoj nyní rozhodujících úředních osob by v důsledku zaměstnaneckého poměru ke krajskému úřadu mohl být ovlivněn i jinými než zákonnými hledisky.

[5] Úvaha krajského soudu, že v době schválení aktualizace ZÚR nebyla k dispozici aktualizace RSP, je bezpředmětná. Již v původní RSP bylo stanoveno opatření „*umožnit využití ložiska LP Luhov*“. Zastupitelstvo LK vědělo, že díky odkazovací normě v aktualizaci ZÚR budou mít opatření z aktualizace RSP závaznou povahu. Usnesení zastupitelstva a popsané dokumenty je třeba vnímat jako jeden normativní celek a závazný pokyn úředním osobám krajského úřadu.

[6] Závěr krajského soudu je také v rozporu s jeho vlastním právním názorem vysloveným v rozsudku ze dne 14. 7. 2022, čj. 64 A 1/2022-308. Krajský soud pominul, že zastupitelstvo LK se nezákonně pokusilo učinit právně závaznými RSP LK z roku 2011 a její aktualizaci. Argumenty krajského soudu jsou kapciózní. Stěžovatelé b) a c) v žalobě nedovožovali nic ohledně jiných záměrů. Aktualizace RSP je konkrétní, kategorická a návodná ve vztahu k DP Luhov, a je tedy individuálním správním opatřením.

2.2 Rozhodnutí žalovaného je nepřezkoumatelné

[7] Podle stěžovatelů žalovaný některé námitky buď vůbec nevypořádal, odpověděl jen obecnými argumenty, nebo jen odkázal na úvahy krajského úřadu. Krajský soud posoudil otázku (ne)přezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí nesprávně. Jsou-li odvolací námitky

pokračování

obsahově smysluplné, musí je odvolací orgán vypořádat v takové míře, jež se alespoň rámcově blíží míře konkrétnosti odvolacích námitek. Nelze pouze odkázat na rozhodnutí krajského úřadu, obsahuje-li odvolání originální protiargumenty. Žalovaný nedostatečně zodpověděl otázky vymezené v bodech 83, 128, 147, 149, 157-159, 174-179, 180, 184 písm. c), 188-189 a 197, 212-215 a 226 žaloby.

[8] Stěžovatelé například zpochybnili věrohodnost a spolehlivost odborných podkladů Ing. Mgr. P. a objektivitu navazujících úvah krajského úřadu. Posouzení žalovaného je „obsahově prázdné“. Stěžovatelé v odvolání také namítli, že krajský úřad vyložil restriktivně pojem „*neexistence jiného uspokojivého řešení*“. Tento výklad je v rozporu se závazným názorem předchozího rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 5. 2019. Ani tuto námitku žalovaný nezodpověděl a zaujal opačný názor, že zamýšlené zásobování regionu kamenivem ze vzdálenějších lomů není zjevně uspokojivým řešením, má-li být preferováno užívání lokálních zdrojů. Žalovaný mlčky přešel další námitku, jež poukazuje na opomenutí obrovské celorepublikové produkce kameniva s možností využití kombinované železniční dopravy. Odborné podklady zpracované Českou geologickou službou (ČGS), aktualizace RSP LK ani krajský úřad nezkoumaly možnost využití kombinované železniční dopravy. Správní orgány tak nemohly porovnat, zda otevření lomu v DP Luhov vychází ekologicky a ekonomicky výhodněji. Názor krajského soudu zpochybňuje smysluplnost odůvodnění rozhodnutí odvolacího orgánu.

2.3 *Žádost ani jiný podklad nemají náležitosti ve smyslu § 83a ZOPK ve znění zákona č. 284/2021 Sb.*

[9] Stěžovatelé namítali, že žádost ze dne 26. 7. 2018, její přílohy ani jiný podklad pro rozhodnutí nemají míru podrobnosti odpovídající dokumentaci ve smyslu § 83a odst. 1 ZOPK ve znění zákona č. 284/2021 Sb. Krajský soud shledal námitku nedůvodnou s odkazem na právní názory Ústavního soudu (ÚS) a NSS, jež se týkaly odlišných věcí a odlišně formulovaných přechodných ustanovení, protože nejsou použitelné (příléhavý je naopak rozsudek NSS ze dne 6. 5. 2016, čj. 10 As 250/2015-92). Podle krajského soudu zůstávají zachovány účinky bezvadnosti žádosti i po nabytí účinnosti nové procesní úpravy, přestože v jejím světle je žádost vadná. Žádost kamenolomu měla být doplněna o stanovenou dokumentaci a údaje o vibracích. Kamenolom měl legitimně očekávat, že se na jeho žádost bude nová úprava vztahovat. Citované ustanovení bylo do ZOPK doplněno z důvodu ochrany veřejného zájmu za účelem přesného vymezení posuzovaného záměru. Záměr v žádosti je v otázce otřesů (vibrací) z clonových odstřelů vymezen neúplně a rozporuplně, a proto správním orgánům neumožnil posoudit zákonné podmínky pro udělení výjimky ve znění účinném po 1. 1. 2024.

2.4 *Chybí údaje o intenzitě a frekvenci otřesů (resp. jsou rozporné), záměr je vymezen neurčitě a není doloženo, že nebrozí riziko závalu průzkumné štoly*

[10] Stěžovatelé nesouhlasí s předpokladem optimálního dimenzování náloží ze strany krajského soudu a správních orgánů. Tato otázka nebyla v procesu EIA z let 2009-2011 zkoumána ve vztahu ke stabilitě průzkumné štoly. V řízení o výjimce k tomu chyběly jakékoli konkrétní informace. Není tedy jasné, co znamená „*optimální dimenzování náloží*“. Krajský soud převzal názor žalovaného ohledně lokálního účinku odstřelů a užívání

nezavalené části štoly nacházející se dále od lomu, aniž se vyjádřil k žalobní námitce stěžovatelů. Ing. Mgr. P. i krajský úřad uvedli, že existuje riziko otevření průzkumné štoly z opačné strany. Vzdálenost druhého konce štoly je mimořádně krátká a riziková. Štola je již na třech místech zavalená, což je objektivním empirickým poznatkem. Úvaha žalovaného o lokálním účinku clonových odstřelů na rozpojovanou horninu je nesmyslná. Krajský soud se nevyjádřil ani k tomu, že průzkumná štola se nachází uvnitř tzv. bezpečnostního okruhu z hlediska ochrany staveb před vlivy otřesů ve smyslu dokumentace EIA.

[11] Krajský soud uvedl, že z pohledu seismických účinků a optimálního dimenzování náloží clonových odstřelů bude těžební záměr posouzen v povolovacím řízení orgánem státní báňské správy. Tento názor je v rozporu s právními předpisy. Otázka vlivů otřesů z odstřelů na zvláště chráněné druhy živočichů chráněné evropským právem (tedy i na stabilitu průzkumné štoly) musí být předmětem řízení o povolení výjimky. Žalobní námitka stěžovatelů se týkala rizika závalu uvnitř štoly. Argument krajského soudu ohledně podmínky č. 5 ve výroku II rozhodnutí krajského úřadu se míjí s podstatou žalobní námítky (což platí i pro podmínky č. 6 a 7). Podmínka č. 3 nebrání riziku závalu štoly v období mimo zimování netopýrů. Krajský soud přehlédl, že průzkumná štola je také zásadním sociálním místem netopýrů a žalobní námitka nebyla omezena jen na ochranu štoly jako zimoviště. Otřesy budou netopýry rušit po celý rok. Je rozdíl, bude-li v lomu během roku 20, nebo 31 odstřelů.

2.5 Lze důvodně pochybovat o objektivitě podkladů ČGS a správnosti skutkových závěrů o krátkodobé životnosti lomů v LK a o nemožnosti zásobování z celostátních zdrojů

[12] Stěžovatelé namítají, že existují důvodné pochybnosti o nezájatosti Ing. G., RNDr. R. i dalších zaměstnanců ČGS. Podle obžaloby ve spisu Okresního soudu v České Lípě sp. zn. 2 T 117/2012 jsou mezi nynějším předsedou dozorčí rady kamenolomu J. Č. a Ing. G. přátelské vztahy. Ing. G., RNDr. R. i další autoři odborných podkladů ČGS se opakovaně účastnili setkání těžařů pořádaných Těžební unií, s. r. o., publikovali s ní příspěvky a vystupovali v médiích jako obhájci názoru o nezbytnosti otevírání nových lomů v LK.

[13] Odhady autorů posudku ČGS jsou podhodnocené a neúplné a vychází ve prospěch nezbytnosti otevírání nových lomů. Správný je výpočet stěžovatelů, tj. podíl mezi objemem zbývajících těžitelných zásob určitého ložiska a průměrnou roční těžbou v takovém ložisku za poslední roky, který vede k jiným odhadům.

[14] Není jasné, co autoři považují za zbývajících těžitelných zásob jako výchozí parametr pro následný výpočet ložiska. Informace od ČGS se rozcházejí u jednotlivých ložisek až o 200 %. Krajský soud podsouvá stěžovatelům závěr, ke kterému nedospěli, totiž že se jejich výstupy nakonec v zásadě neliší od údajů v aktualizaci RSP z roku 2022. To ovšem nebylo podstatou argumentace.

[15] Autoři posudku ČGS těžbu hájili i vystupováním proti názorům žalovaného v otázkách ochrany přírody a krajiny (posudek ČGS je otevřenou polemikou se zrušujícím rozhodnutím žalovaného z roku 2017). Také selektivně zamlčovali významné podklady i skutečnosti, neboť se v posudku nezmiňují o opakovaném poškození obytných staveb

pokračování

v Postřelné v minulosti. Autoři se nezabývali možností využít kombinovanou dopravu pro zásobování LK kamenivem z jiných lomů v rámci ČR. Aktualizace RSP z roku 2022 nezkoumala alternativní možnosti využití kamene z jiných krajů.

[16] Krajský soud nezohlednil veškeré výše uvedené skutečnosti jako celek, ale vypořádal je jen jednu po druhé. Přitom použil formulace, že každá namítaná skutečnost sama o sobě nic neznamena. Je nepřijatelné, jestliže krajský soud odmítl přihlídnout k důkazu o přátelských vztazích Ing. G. s J. Č.. Důvodné pochybnosti ve smyslu § 14 správního řádu mohou zakládat i méně závažné skutečnosti než pravomocný odsuzující rozsudek. Podjatost autorů byla namítána ve spojitosti s podhodnocenými odhady životnosti ložisek, zamlčováním podstatných okolností a podkladů, otevřenou názorovou zaujatostí i vůči samotnému žalovanému apod. Krajský soud přehlédl, že setkání těžařů se pořádá v luxusních resortech. Důležité skutečnosti zamlčovaly a zkreslovaly celé pracovní týmy, v nichž působili Ing. G. a RNDr. R.. Krajský soud přehlédl, že autoři v médiích propagovali i názory typu „dnes kompromisy nejsou a zákony nadřazují ochranu přírody“, a to pod dezinformačními tituly jako „Stavební materiál může zdražit o desítky procent. Česko nemá kamenolomy“, nebo „Chceme-li rychlodráhy, jsou potřeba lomy. Není materiál, varují geologové“. Ohledně nenaplnění odhadů životnosti některých využívaných lomů krajský soud jen převzal argumentaci krajského úřadu, aniž vypořádal žalobní argumenty. Krajský soud minul podstatu námítky, jež u posouzení poškození obytných domů v Postřelné poukazovala na zaujatost autorů. Správní orgány negativní vlivy odstřelů zkoumaly tak, že odkázaly na proces EIA z let 2009-2011, v němž je zkoumala společnost, jejíž tehdejší jednatel je nyní členem představenstva kamenolomu.

2.6 Krajský soud posoudil nesprávně otázku neexistence jiného uspokojivého řešení i naléhavého důvodu převažujícího veřejného zájmu (a s tím související omezení dokazování)

[17] Krajský soud nesprávně uzavřel, že v DP Luhov se nachází „roztěžený lom“, ačkoliv tento lom není otevřený ve smyslu § 10 zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon).

[18] Stěžovatelé namítají, že krajský soud chybně posoudil otázku neexistence jiného uspokojivého řešení i naléhavého důvodu převažujícího veřejného zájmu. Nesprávně aplikoval závěry z rozsudku NSS ze dne 4. 4. 2025, čj. 10 As 3/2025-143. Je rozumnější i jednodušší přizpůsobit vagónovou nákladku v železničních stanicích u současných lomů, než otvírat další a zničit tak přírodu na kopci Tlustec. Současné lomy nelze *a priori* vyloučit jako jiné uspokojivé řešení ve smyslu § 56 odst. 1 ZOPK. Státní surovinová politika ČR vyjadřuje hledisko vzdálenosti dopravy kameniva platné převážně jen pro automobilovou dopravu. Krajský soud odmítl přihlídnout k hledisku kombinované dopravy. Krajský úřad omezil dokazování jen na lomy v LK a Ústeckém kraji. To je nedostatečné.

[19] Stěžovatelé se v žalobě zabývali otázkou životnosti současných ložisek stavebního kamene v ČR z hlediska neexistence jiného uspokojivého řešení. Neřešili otázku očekávaných potřeb kamene ani podmínku existence převažujícího veřejného zájmu, které zohlednil krajský soud. Jeho posouzení tak míří mimo předmět žalobních námitek. Bez zjištění životnosti současných ložisek kamene nelze učinit závěr o potřebnosti či naléhavosti otevření lomu v DP Luhov, natož o neexistenci jiného uspokojivého řešení. Stěžovatelé

poukazují také na názor žalovaného ve zrušujícím rozhodnutí z roku 2019, že při posuzování podmínky neexistence jiného uspokojivého řešení nelze brát v úvahu finanční náročnost způsobenou delší dopravní vzdáleností. Názor krajského soudu, že stěžovatelé opomíjejí další skutečnosti vyjma přesného zjištění životnosti a nízké využitelnosti lomů v LK a Ústeckém kraji, je v příkrém rozporu s žalobou. Stěžovatelé naopak uváděli, že je otevřeno 86 lomů s vysoce jakostním kamenivem, 12 z nich má přímé napojení na železniční vlečku, 35 lomů nabízí vagónovou nakládku v blízké železniční stanici a 66 lomů je vzdálených k nejbližší železniční stanici do 10 km.

2.7 Rozhodnutí správních orgánů trpí vadami v otázce posouzení zájmu ochrany přírody

[20] Ustanovení § 67 ZOPK s sebou nese systémové riziko podjatosti autorizované osoby. Stěžovatelé navrhuji, aby NSS podal návrh na zrušení citovaného ustanovení k ÚS.

[21] Do DP Luhov je vstup zakázán, proto tam nemohl nikdo vstoupit, ani oponentní nezávislý odborník, ani žádné úřední osoby správních orgánů, dokonce ani znalec RNDr. K., Ph.D. Ten ve znaleckém posudku doporučil vypracování nového hodnocení podle § 67 ZOPK a konstatoval vady biologického hodnocení z roku 2018. Přesto nové hodnocení vlivu provedl opět Ing. Mgr. P.. Nové hodnocení vlivu z roku 2022 ukázalo, že odvolací námitky stěžovatelů z roku 2021 byly důvodné. Nesrovnalosti shrnul RNDr. V., Ph.D., ve svém oponentním vyjádření. Stěžovatelé navrhovali jednak ústní jednání a ohledání na místě, jednak ustanovení nezávislého znalce, jenž by vypracoval znalecký posudek na základě vlastních biologických průzkumů. Správní orgány návrhům nevyhověly.

[22] Posouzení krajského soudu „*postrádá vyšší kvalitu v podobě komplexního a kritického pohledu na realitu důkazního a skutkového stavu věci*“. Skutečnosti předestřené stěžovateli vyvolávají pochybnosti o tom, zda autorizace Ing. Mgr. P. je zárukou odborného a objektivního vyhodnocení, k čemuž krajský soud zaujal jen obecný formální postoj. Podle stěžovatelů je překonaný názor vyslovený v rozsudku NSS ze dne 7. 9. 2017, čj. 7 As 83/2017-47. Ustanovení § 67 ZOPK je kogentní a nedává prostor pro výklad, že kvalifikované hodnocení vlivu si mohou nechat zpracovat i jiní účastníci řízení. Bez možnosti přístupu do DP Luhov a provedení biologických průzkumů nelze seriózně uvažovat o možnosti zpracování biologického hodnocení ze strany stěžovatelů. Názor krajského soudu je také v rozporu s § 7 písm. c) bodem 3 vyhlášky č. 142/2018 Sb. Má-li mít oponentní posudek smysl, nemůže být oponent odkázán na podklady poskytnuté oponovaným subjektem. Smyslem oponentury je i ověřit správnost výchozích informací. Právě s odůvodněním, že autor hodnocení se neopírá o autentické podklady a informace, byla odmítnuta hodnocení Mgr. H. a RNDr. V.. Absurdní je pak výklad krajského soudu, že orgány ochrany přírody nemají v řízení o výjimce hodnotit stav přírody. Stěžovatelé netvrdili, že by účelem ohledání na místě měla být kontrola nepovolené činnosti žadatele či kohokoliv jiného. Pouze uváděli, že správní orgány nemají vlastní poznatky o tom, zda a jaké změny provedl v dotčené lokalitě žadatel a které se staly samovolně.

[23] Krajský soud zavádějícím způsobem posoudil otázku týkající se hodnocení vlivu z roku 2022. Nejde o formální sílu hodnocení vlivu ve smyslu § 67 ZOPK, ale o to, zda „*po tom všem*“ jde z materiálního hlediska o věrohodný a spolehlivý podklad pro posouzení

pokračování

otázek ochrany přírody. Správní orgány a soudy musejí při hodnocení odborných posudků autorizovaných osob přihlížet i k podezřelým okolnostem. Krajský soud opět hodnotí vytýkané nedostatky hodnocení vlivu selektivně. V tomto kontextu jsou opomenutí hnízdiště výra velkého a nárůst zvláště chráněných druhů podezřelé. Stěžovatelé namítali, že hodnocení vlivu z roku 2022 se podstatně odchyluje od biologického hodnocení z roku 2018.

2.8 Krajský soud nezohlednil kumulativní účinek tvrzených vad

[24] Stěžovatelé namítají, že krajský soud nezohlednil kumulativní účinek všech namítaných vad. Navrhli, aby NSS zrušil rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

3. Vyjádření žalovaného a osob zúčastněných na řízení

[25] **Žalovaný** ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že veškeré důvody namítané podjatosti byly řešeny v samostatných řízeních. Kritická míra systémové podjatosti nebyla překročena. Námitky stěžovatelů dostatečně vypořádal krajský úřad a žalovaný. Podmínky pro povolení výjimky byly splněny. Kritéria neexistence jiného uspokojivého řešení a převahy jiných důvodů naléhavého veřejného zájmu byla posouzena dostatečně. Žádost splnila požadavky na posouzení z potřebných hledisek. Vlivy odstřelů na biotop netopýrů byly hodnoceny dostatečně. Z podkladů ČGS byly využity relevantní informace, o nichž není důvod pochybovat. Zpochybňované skutečnosti neměly v řízení rozhodující význam. Vlivy na chráněné druhy budou přítomné a byly vyhodnoceny dostatečně a v souladu s právními předpisy. Situace v území se postupem času vyvíjí a mění. Požadavky na zpracování dalších posudků či ohledání za situace, v níž byly vlivy dostatečně posouzeny, nebyly opodstatněné. Z podkladů, na které stěžovatelé poukázali, neplynou žádné konkrétní závěry, které by byly v rozporu s posouzením správních orgánů. Žalovaný navrhl, aby NSS kasační stížnost zamítl.

[26] **Osoba zúčastněná na řízení I (kamenolom)** uvedla, že napadený rozsudek je zákonný a přezkoumatelný. Úřední osoby vydávající rozhodnutí o výjimce nebyly podjaté. LK má z objektivních důvodů zájem na obnovení těžby, což se odráží ve strategických a koncepčních dokumentech. Vedle toho rozhodují úřední osoby o výjimce pro záměr. Závěry krajského soudu ohledně absence systémové podjatosti jsou správné. Schválení aktualizace RSP LK není závazným pokynem směrem k úředním osobám krajského úřadu „vydat bez naplnění ostatních podmínek § 56 ZOPK kladné rozhodnutí o výjimce, jež se týká záměru obnovení těžby v DP Luhov“. RSP a její aktualizace jsou nezávaznými dokumenty, které mají správní orgány využívat a zohledňovat, ale nejsou povinny převzít jejich závěry či doporučení. Na jejich základě nelze dospět k závěru o podjatosti úředních osob. Rozhodnutí žalovaného je přezkoumatelné. Rozhodnutí krajského úřadu je totiž velmi podrobně a kvalitně odůvodněno a jsou v něm vypořádány veškeré námitky stěžovatelů. Proto se žalovaný mohl se závěry krajského úřadu ztotožnit a odkázat na ně. Správní orgány měly k posouzení věci dostatečné a nerozporné podklady. Krajský soud správně shledal nedůvodnou námitku stěžovatelů týkající se absence projektové nebo jiné obdobné dokumentace podle § 83a odst. 1 ZOPK ve znění účinném po 1. 1. 2024. Krajský soud odpověděl také na tvrzení stěžovatelů týkající se údajné nedostatečnosti podkladů ohledně

údajů o intenzitě a frekvenci clonových odstřelů, stejně jako na otázku možné hrozby zavalení průzkumné štolý a ovlivnění zde zimujících netopýrů. Řízení před krajským úřadem bylo vedeno transparentně. Nedůvodné jsou také námitky ohledně podkladů vypracovaných ČGS, bez ohledu na to, zda byly posouzeny selektivně, či kumulativně. Krajský soud posoudil správně také všechny právní otázky. Není důvod podávat návrh na zrušení § 67 ZOPK k ÚS. Kamenolom navrhl, aby NSS kasační stížnost zamítl.

[27] **Osoba zúčastněná na řízení II (obec Brniště)** uvedla, že obnovení těžby je ve veřejném zájmu obce. Oblast je nyní nepřístupná a nebude-li těžba obnovena, nemůže být uskutečněna ani rekultivace a sanace oblasti. Obec uzavřela s kamenolomem dohodu o kompenzaci a občané se v místním referendu vyslovili pro obnovu těžby. Pro udělení výjimky byly splněny všechny zákonné předpoklady. Kasační stížnost cílí primárně proti samotné realizaci záměru, nikoliv na ochranu veřejných subjektivních práv stěžovatelů v rámci předmětu řízení o udělení výjimky podle § 56 ZOPK. Uskutečnění záměru bude ve výsledku prospěšné z hlediska ochrany životního prostředí. Napadený rozsudek je zákonný a přezkoumatelný. Kasační námitky nejsou důvodné. Namítaná ovlivnění či manipulace skutkových okolností považuje obec za nepodložené spekulace. Obec navrhla, aby NSS kasační stížnost zamítl.

4. Právní hodnocení

[28] Kasační stížnost **není** důvodná.

4.1 Úřední osoby nebyly vyloučeny z projednání a rozhodování věci

[29] Stěžovatelé b) a c) namítli nadkritickou míru systémové podjatosti všech rozhodujících úředních osob, vč. ředitele krajského úřadu. Tuto námitku již obsáhle vypořádal krajský soud. NSS s jeho názorem souhlasí a v podrobnostech na něj odkazuje.

[30] Krajský soud vyšel z § 14 správního řádu, k jehož výkladu odkázal na usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 11. 2012, čj. 1 As 89/2010-119, č. 2802/2013 Sb. NSS. Vyloučení úředních osob z důvodu nadkritické míry podjatosti je vyhrazeno toliko výjimečným případům. Zásadně není založeno okolnostmi, jež by znamenaly automatické konstatování systémové podjatosti v celé řadě správních řízení. Právě tak ovšem argumenty stěžovatelů b) a c) vyznívají.

[31] RSP LK (a její aktualizace) je právně nezávaznou odbornou politickou strategií schválenou zastupitelstvem kraje [srov. § 35 odst. 2 písm. d) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)]. Je předvídána Státní surovinovou politikou, vydanou podle § 14d horního zákona. Jde tedy o rozvojový dokument kraje, který slouží orgánům státní správy jako podklad pro hodnocení veřejných zájmů v oblasti ochrany a využití nerostného bohatství. Takto je třeba nahlížet rovněž na zásady a opatření tam obsažené, jež se týkají obnovy těžby v DP Luhov. Správní orgány je zohledňují ve svých úvahách, ale nejsou povinny převzít závěry a doporučení učiněné v RSP LK. RSP LK rozhodně není závazným pokynem zastupitelstva LK směrem k odboru zemědělství a životního prostředí krajského úřadu, aby bez dalšího zkoumání vydal rozhodnutí o výjimce podle § 56 ZOPK, aniž jsou splněny další podmínky a předpoklady tam stanovené. Jinak řečeno, RSP LK je podkladem

pokračování

od jiného orgánu veřejné moci (ve smyslu § 50 odst. 1 správního řádu) pro rozhodnutí o výjimce podle § 56 ZOPK, a to vedle dalších podkladů, návrhů účastníků, důkazů nebo skutečností známých správnímu orgánu z úřední činnosti. Správní orgány ji hodnotí podle své úvahy a přitom přihlíží ke všemu, co vyšlo v řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci (§ 50 odst. 4 správního řádu). Zohlednění RSP LK tedy předvídá přímo zákon. Argumentace stěžovatelů b) a c) nesvědčí o existenci nadkritické míry systémové podjatosti.

[32] Ani skutečnost, že část aktualizace ZÚR odkazovala na RSP LK, nezakládá důvod pro zvýšené riziko systémové podjatosti ve vztahu k řízení o výjimce podle § 56 ZOPK. V každém případě totiž platí závěry o nezávazném charakteru RSP LK. Nadto nelze odhlédnout od skutečnosti, že odkazující část aktualizace ZÚR byla zrušena rozsudkem krajského soudu čj. 64 A 1/2022-308. Důvodem zrušení bylo to, že závazné požadavky a kritéria pro rozhodování v území kraje byly stanoveny odkazem na RSP LK vč. budoucích aktualizací, která však je nezávazným strategickým dokumentem (a ne opatřením obecné povahy, jehož podoba by byla známa v době přijímání aktualizace ZÚR). Krajský soud tedy vytkl formální, technickou vadu obsahu ZÚR (nikoli to, že by se zastupitelstvo LK snažilo do aktualizace ZÚR podsunout závazný pokyn pro obnovení těžby v DP Luhov a v důsledku ovlivňovat rozhodování úředních osob v kraji). Právě v tomto kontextu krajský soud zmínil, že ani v usnesení zastupitelstva LK, jímž bylo v roce 2021 schváleno přijetí aktualizace ZÚR, nelze spatřovat okolnost nasvědčující zvýšenému zájmu na výsledku probíhajícího řízení o výjimce. Pro argumentaci krajského soudu vůbec nebylo významné, zda již v původní RSP LK bylo stanoveno opatření „umožnit využití ložiska DP Luhov“, či nikoliv, jak v kasační stížnosti dovozovali stěžovatelé b) a c). Z výše uvedeného plyne, že závěry krajského soudu nejsou v rozporu s rozsudkem čj. 64 A 1/2022-308.

[33] Na závěru, že úřední osoby krajského úřadu nejsou vyloučeny z projednávání a rozhodování věci, nemohou nic změnit ani opakovaná zrušení rozhodnutí vydávaných tímto správním orgánem. Postup správních orgánů v dalších správních řízeních totiž zpravidla není důvodem k pochybnostem o nepodjatosti (srov. bod 18 rozsudku NSS ze dne 8. 3. 2021, čj. 6 As 336/2020-28).

[34] NSS uzavírá, že kasační námitka nesprávného posouzení systémové podjatosti úředních osob není důvodná.

4.2 Krajský soud posoudil správně otázku přezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného

[35] Stěžovatelé namítli, že rozhodnutí žalovaného je nepřezkoumatelné, neboť dostatečně neodpovědělo na některé odvolací námitky. Krajský soud údajně posoudil otázku přezkoumatelnosti nesprávně. K tomu NSS uvádí, že krajský soud v bodech 129 a 130 napadeného rozsudku shrnul obecná východiska pro posouzení přezkoumatelnosti správního rozhodnutí. Zároveň poznamenal, že v souvislosti s vypořádáním konkrétních žalobních bodů zodpoví také otázku dostatečnosti odůvodnění napadených rozhodnutí. V takovém postupu NSS nespatřuje nic nezákonného.

[36] NSS dále ověřil, zda se krajský soud zabýval tím, jak správní orgány posoudily otázky, na něž napadená rozhodnutí údajně neodpovídají dostatečně.

- V bodě 83 žaloby stěžovatelé namítli absenci vypořádání námítky neexistence údajů o intenzitě otřesů. Krajský soud v bodech 151 a 152 napadeného rozsudku vysvětlil, jak správní orgány popsanou otázku hodnotily.
- V bodě 128 žaloby stěžovatelé namítli nedostatečný přezkum pochybností ohledně skutkového závěru, že na území kraje a sousedních oblastí byla zjištěna krátkodobá životnost většiny činných lomů a nízká využitelnost ložisek. Otázkou životnosti a využití ložisek kamene se krajský soud podrobně zabýval v bodech 167-171 a 184 napadeného rozsudku. Popsal, jak otázku posoudily správní orgány, z jakých podkladů vycházely a které skutečnosti stěžovatelé ve své argumentaci opomenuli.
- V bodě 147 žaloby stěžovatelé namítli „*excesivní zaujatost autorů ČGS, na kterou žalovaný nereagoval*“. Na tuto námitku však odpověděl krajský soud v bodech 173-176 napadeného rozsudku, v nichž popsál, jak námitku vypořádal krajský úřad i žalovaný a proč jejich posouzení považuje za dostatečné.
- V bodě 149 žaloby stěžovatelé namítli, že správní orgány nevypořádaly námitku zamlčování významných podkladů a skutečností ze strany autorů ČGS. V bodě 181 napadeného rozsudku nicméně krajský soud vysvětlil, jak se správní orgány postavily k údajně zamlčovaným podkladům a skutečnostem a jak uvažily o otázce vlivu záměru na obce a obyvatele.
- V bodech 157-159 žaloby stěžovatelé namítli, že žalovaný „*mlčky přešel*“ postup krajského úřadu, který odmítl zkoumat alternativní možnosti využití jiných lomů ze vzdálenějších krajů s využitím kombinované dopravy. Podle stěžovatelů je názor správních orgánů v rozporu s předchozím rozhodnutím žalovaného ze dne 3. 5. 2019. V bodech 182-187 napadeného rozsudku ovšem krajský soud vysvětlil, jak správní orgány v daném ohledu postupovaly a proč nepochybily, jestliže nevyhověly představám stěžovatelů o jiných uspokojivých řešeních. Odkázal přitom na podklady, z nichž správní orgány vycházely. Krajský soud rovněž poznamenal, že předmětem tohoto řízení je přezkum nyní napadeného rozhodnutí, nikoliv rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 5. 2019.
- V bodech 174-179 žaloby stěžovatelé namítli, že žalovaný nezodpověděl námitky ohledně pochybností o odborné nestrannosti a nezaujatosti Ing. Mgr. P. a objektivitě jím vypracovaných hodnocení. K této otázce se přitom krajský soud vyslovil v bodech 196-198 a 200 napadeného rozsudku. Vysvětlil, proč správní orgány postupovaly správně, jestliže vycházely z hodnocení Mgr. Ing. P., a jak byla posouzena otázka jeho nestrannosti, odbornosti a nezaujatosti.
- V bodě 180 žaloby stěžovatelé namítli, že žalovaný nevypořádal námitku, podle níž je vstup do DP Luhov zakázán, nekonalo se ústní jednání a důkazní monopol na informace o tamní přírodě tak drží Ing. Mgr. P.. Na tuto námitku krajský soud odpověděl v bodech 195 a 198 napadeného rozsudku, v nichž vysvětlil, proč se ztotožnil s důvody, na jejichž základě správní orgány odmítly věc ústně projednat a lokalitu ohledat.
- V bodě 184 písm. c) žaloby stěžovatelé uvedli, že žalovaný se nezabýval rozpory mezi stanoviskem Agentury ochrany přírody a krajiny (AOPK) a znaleckého posudku RNDr. K., Ph.D. Z bodů 196-197 napadeného rozsudku přitom vyplývá názor krajského soudu, že správní orgány ani v tomto ohledu nepochybily.
- V bodech 188-189 žaloby stěžovatelé namítli, že žalovaný se nevypořádal s námitkami ohledně absence komplexního ekosystémového posouzení. Krajský soud však v bodech 201-206 napadeného rozsudku popsál, jak ohledně této otázky správní orgány postupovaly a s jejich postupem se ztotožnil. Krajský soud také uvedl, že odvolací

pokračování

- námítky se svou podstatou shodovaly s předchozími námitkami v prvním stupni. Proto nebylo vadou, jestliže se žalovaný plně shodl s názorem krajského úřadu.
- V bodě 197 žaloby stěžovatelé namítli opomenutí zjevného podhodnocení plochy vykáceného lesa. V bodech 202-203 napadeného rozsudku krajský soud vysvětlil, jak a na základě jakých podkladů správní orgány posoudily odlesňování a zásah do VKP a proč při této úvaze nepochybily.
 - V bodech 212-215 žaloby stěžovatelé namítli nepoužitelnost a nedostatečnost posouzení nepřímých vlivů hluku na ptáky, k čemuž se podle nich správní orgány nevyjádřily. V bodech 214-216 napadeného rozsudku přitom krajský soud vysvětlil, proč podle jeho názoru správní orgány v namítaném ohledu nepochybily a o jaké podklady svůj postup opřely. Z posouzení krajského soudu plyne, jak správní orgány naložily s argumenty a podklady předkládanými stěžovateli.
 - V bodě 226 žaloby stěžovatelé namítli, že žalovaný věcně nevypořádal námitku nepřímého vlivu na biotop a jedince kapradinky skalní a áronu plamatého. Krajský soud tuto námitku vypořádal v bodech 217-219 napadeného rozsudku, z nichž plyne, proč podle něj rozhodnutí správních orgánů z hlediska přezkoumatelnosti ob stojí.

[37] S ohledem na právě uvedené NSS neshledal, že by krajský soud pochybil při posouzení (ne)přezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného, resp. obou rozhodnutí správních orgánů, jež je třeba vnímat jako jeden celek (srov. např. bod 9 rozsudku NSS ze dne 2. 12. 2025, čj. 6 As 186/2015-31). NSS nesouhlasí s názorem stěžovatelů, že v odvolání předložili „*originální protiargumenty*“. Podstata jejich námitek byla shodná jak v řízení před krajským úřadem, tak v odvolacím řízení. Stěžovatelé v odvolacím řízení doplňovali další obsáhlá podání, v nichž rozšiřovali své (mnohdy spleť a odkazující) argumenty. Jak již ale NSS uvedl, okruh námitek a jejich základ zůstal nezměněn. V posuzované věci je proto stěžejní, že obě správní rozhodnutí vystavěla skutkové a právní závěry, v jejichž konkurenci námítky stěžovatelů jako celek neobstály. Kasační námitka nesprávného posouzení (ne)přezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného tak není důvodná.

4.3 Krajský soud posoudil správně otázku náležitostí žádosti a podkladů ve smyslu § 83a ZOPK ve znění zákona č. 284/2021 Sb.

[38] Stěžovatelé namítli nesprávné posouzení otázky náležitostí žádosti a podkladů ve smyslu § 83a ZOPK ve znění zákona č. 284/2021 Sb. V kasační stížnosti ovšem dezinterpretují závěry krajského soudu a z kontextu vytrhávají pouze jejich část, k níž rozvádějí právní argumentaci týkající se přechodných ustanovení.

[39] Krajský soud se argumenty stěžovatelů ohledně novelizace ZOPK velmi podrobně zabýval v bodech 142-149 napadeného rozsudku. V nich popsal obecné principy nepravé retroaktivity nové právní úpravy a vysvětlil, jaké důsledky měla změna právní úpravy pro řízení v této věci. Na tento výklad obsahově navazuje věcné posouzení námitek údajného nedostatečného vymezení záměru, chybného a nedostatečného posouzení vibrací (otřesů) z clonových odstřelů a nepodloženosti závěrů ohledně rizika závalu průzkumné štoly.

[40] NSS se ztotožnil s názorem krajského soudu. Lze zopakovat, že řízení o žádosti kamenolomu se s účinností od 1. 1. 2024 „toliko dokončilo“ podle nové právní úpravy. Účinky procesních úkonů tedy zůstaly zachovány a podle nově účinné právní úpravy se

řídily až další postupy v řízení, jež byly prováděny po 1. 1. 2024 (např. hodnocení žádosti a vydání rozhodnutí).

[41] Povinnosti související s řízením (ve smyslu přechodných ustanovení čl. XIII bodu 1 zákona č. 284/2021 Sb.) podle okolností mohou zahrnovat také povinnost žadatele doplnit podklady k vydání rozhodnutí, resp. doložit další dokumenty k žádosti (zde s odkazem na § 83a ZOPK). Zmíněná povinnost ovšem není bezbřehá a „mechanicky uplatnitelná“ (k tomu srov. např. body 25, 27 rozsudku NSS ze dne 23. 3. 2023, čj. 9 As 186/2022-35, body 16, 20 nálezu ÚS ze dne 26. 3. 2025, sp. zn. I. ÚS 3241/24, část IV/a nálezu ÚS ze dne 4. 2. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 21/96, N 13/7 SbNU 87).

[42] Zde je třeba poznamenat, jaký smysl má § 83a ZOPK. Jeho účelem je zajistit, aby orgán ochrany přírody měl k dispozici kompletní a jednotnou dokumentaci pro posouzení vlivů na přírodu a krajinu, včetně dokumentace, kterou žadatel předkládá podle jiných právních předpisů (v této věci podle horního zákona). S ohledem na principy nepravé retroaktivity tedy nebylo úkolem správních orgánů, aby po žadateli mechanicky, čistě *pro forma* vyžadovaly doložení projektové dokumentace ve smyslu citovaného ustanovení. Naopak bylo třeba zvolit materiální přístup, který odpovídá podstatě nepravé retroaktivity a principům, jež jsou shrnuty ve výše citované judikatuře. Správní orgány tak v této věci byly povinny vyhodnotit, zda již doložené doklady obsahují náležitosti vyžadované § 83a ZOPK. Pouze v případě jejich zjevné absence by bylo namístě, aby žadatele vyzvaly k jejich doplnění (popř. je obstaraly jinak).

[43] Jak plyne z posouzení správních orgánů a krajského soudu (a koneckonců i z odůvodnění tohoto rozsudku), žádost kamenolomu a shromážděné podklady pro vydání rozhodnutí umožnily správním orgánům posoudit stěžovateli zpochybňované zákonné podmínky pro udělení výjimky podle § 56 ZOPK ve znění účinném od 1. 1. 2024 (podrobněji viz níže).

[44] NSS poznamenává, že krajský soud citoval judikaturu ÚS a NSS v souvislosti s obecnými principy týkajícími se nepravé retroaktivity nové procesní úpravy. Vůbec tedy nebyla podstatná konkrétní skutková ani právní stránka, jež byla v odkazovaných věcech řešena. Pojednání krajského soudu o nepravé retroaktivitě koresponduje rovněž s výkladem učiněným v rozsudku NSS ze dne 6. 5. 2016, čj. 10 As 250/2015-92, na který odkazovali stěžovatelé.

[45] NSS shrnuje, že kasační námitka chybného posouzení náležitostí žádosti a podkladů ve světle § 83a ZOPK není důvodná.

4.4 Údaje o intenzitě a frekvenci otřesů nejsou chybné či rozporné, záměr je vymezen určitě a závěry o riziku závalu průzkumné stoly jsou podložené

[46] Podstatou argumentace stěžovatelů je nesouhlas s posouzením otázek souvisejících s otřesy způsobenými clonovými odstřely. Stěžovatelé poukazují na některé skutečnosti a dovozují, proč je posouzení správních orgánů a krajského soudu nedostatečné, rozporné či nesprávné. Jejich argumenty však působí velmi selektivně a podle NSS nereagují na logickou posloupnost odůvodnění napadených rozhodnutí správních orgánů či krajského soudu.

pokračování

[47] Ve shodě s krajským soudem lze zopakovat, že krajský úřad vycházel ze skutečností, které k riziku otevření průzkumné štoly z opačné strany a riziku závalu vyplynuly z hodnocení vlivu z roku 2022. Podle něj neexistuje reálné riziko zavalení průzkumné štoly za předpokladu optimálního dimenzování náloží při odstřelech. Krajský soud také správně zmínil, že optimální dimenzování náloží clonových odstřelů a seismické účinky jsou předmětem povolovacího řízení, které povede orgán státní báňské správy. Jejich konkrétní vymezení tedy překračuje rámec přezkoumávaného řízení (a proto je bezpředmětné, zda byly zcela konkrétní parametry odstřelů vymezeny a uváženy v procesu a dokumentaci EIA z let 2009-2011). Jinými slovy, absence přesných údajů o podobě, frekvenci a intenzitě odstřelů nemůže mít vliv na zákonnost řízení o výjimce, které předpokládá jejich řádné a správné stanovení v jiném povolovacím procesu. Správní orgány a krajský soud (legitimně) vycházely z toho, že žadatel bude dodržovat navržená opatření a podmínky, jež budou stanoveny v navazujícím povolení o hornické činnosti. Nelze *a priori* posuzovat udělení výjimky z toho pohledu, že žadatel bude (podle názoru stěžovatelů) porušovat požadavky stanovené v dalších rozhodnutích správních orgánů. Takový závěr je pro jeho zjevnou absurdnost třeba odmítnout.

[48] NSS souhlasí s krajským soudem, že stěžovatelé se soustředili pouze na požadavek konkrétních technických parametrů, aniž vzali v potaz podmínky, které krajský úřad stanovil přímo k ochraně průzkumné štoly a zimovišť netopýrů (krajský soud je stručně zrekapituloval v bodě 153 napadeného rozsudku). Z posouzení krajského soudu je zřejmé, proč považuje názor stěžovatelů za nesprávný. Na tom nic nemění ani subjektivní pohled stěžovatelů na zjištěné skutečnosti, vzdálenosti a údajnou mimořádnou rizikovitost vzdáleností lomu a průzkumné štoly. Ani jejich tvrzení o zavalení štoly na několika místech není samo o sobě způsobilé vyvrátit správnost závěrů správních orgánů a krajského soudu. NSS na tomto místě opakuje, že požadavky stěžovatelů na detailnost posouzení odstřelů v tomto řízení překračují rámec zákona. Žádný jiný závěr nelze dovodit ani z ustanovení, na které stěžovatelé odkazovali [tj. z § 56 odst. 1, 2 ve spojení s § 83a odst. 2 písm. b) ZOPK a § 7 písm. b) vyhlášky č. 142/2018 Sb., odkazujícím na část B oddíl III bod 4 Přílohy 4 k zákonu č. 100/2001 Sb.]. NSS ověřil, že podklady pro vydání rozhodnutí splňují požadavky citovaných ustanovení v míře potřebné pro posouzení předmětu tohoto řízení. Ke konkrétním věcným závěrům NSS odkazuje na odůvodnění správních rozhodnutí a napadeného (a koneckonců i tohoto) rozsudku.

[49] Se stěžovateli nelze souhlasit ani v tom, že by krajský soud pominul podstatu jejich námitky týkající se závalu štoly. Naopak se jí věnoval v bodech 152-153 napadeného rozsudku, kde zestručnil obsáhlé závěry správních orgánů. NSS pro úplnost odkazuje na str. 34-38 rozhodnutí o výjimce, na nichž se krajský úřad podrobně zabývá jednotlivými druhy netopýrů a lze tam nalézt odpověď na argument stěžovatelů, že otřesy budou netopýry rušit po celý rok, nejen v zimě. Krajský úřad podrobně vysvětlil okolnosti života netopýrů na kopci Tlustec, z nichž plyne, proč netopýři nebudou negativně ovlivněni v míře namítané stěžovateli (např. proto, že letní kolonie netopýrů nejsou na území lomu přítomné, nebo se vyskytují v jiné, nedotčené lokalitě kopce Tlustec).

[50] NSS uzavírá, že správní orgány ani krajský soud nepřesouvaly otázku vlivů otřesů na zvláště chráněné druhy do jiných povolovacích procesů. Posoudily je v rozsahu, který

předpokládá zákon v rámci řízení o výjimce podle § 56 ZOPK (který však neodpovídá subjektivnímu a nepodloženému požadavku stěžovatelů). Žádná z dílčích námitek týkajících se otřesů z clonových odstřelů není důvodná.

4.5 Stěžovatelům nelze dát za pravdu v otázkách (ne)objektivity podkladů ČGS, nesprávnosti skutkových závěrů o krátkodobé životnosti lomů a o nemožnosti zásobování z celostátních zdrojů

[51] Podstatou uvedeného okruhu námitek je tvrzení stěžovatelů, že krajský soud nezohlednil všechny namítané skutečnosti jako celek, převzal závěry správních orgánů a nevypořádal žalobní argumenty. Podle NSS stěžovatelé opětovně pomíjí, že podstata jejich námitek je od počátku stejná, na čemž nic nemění neustálé rozvádění jejich argumentace v průběhu řízení před správními orgány či krajským soudem. NSS připomíná, že krajský soud není povinen vyslovit se ke každé dílčí argumentaci žalobce a tu obsáhle vyvracet. Jeho úkolem je vypořádat se s obsahem a smyslem žalobních bodů (srov. např. bod 13 rozsudku NSS ze dne 3. 7. 2018, čj. 7 As 84/2018-46). Slovy krajského soudu (s nimiž NSS souhlasí a vztahuje je k napadenému rozsudku), odůvodnění napadeného rozsudku není nedostatečné jen proto, že na nezvykle obsáhlou argumentaci stěžovatelů, mnohdy se opakující, krajský soud nereaguje stejně rozsáhle. NSS dále poznamenává, že stěžovatelé nerozlišují mezi svými subjektivními požadavky a tím, jaké povinnosti ukládá správním orgánům či krajskému soudu zákon. Také opomíjejí, že forma jejich podání nutně předjímá podobu výsledného posouzení věci. Stěžovatelé všemožně zpochybňují zákonnost posouzení a věrohodnost, odbornost či kompetence řady subjektů (*sensu lato*), které do řízení v různých rolích vstoupily. Posouzení dílčích tvrzení ze strany krajského soudu považují za nedostatečné, a pokud se krajský soud dílčím argumentům věnuje, pak stěžovatelé naopak namítají, že jejich argumenty nebyly zohledněny ve vzájemných souvislostech. Jejich tvrzení jsou velmi obtížně uchopitelná a není snadné je vypořádat. Proto krajskému soudu nezbylo, než argumenty stěžovatelů určitým způsobem strukturovat a postupně se k nim vyjádřit (a to právě proto, aby reagoval na veškeré uplatněné žalobní námitky, čehož se stěžovatelé opakovaně domáhají). To ovšem neznamená, že by tvrzené skutečnosti nehodnotil i ve vzájemné souvislosti. NSS nepopírá, že krajský soud v napadeném rozsudku vícekrát použil formulaci, že ta či ona tvrzená skutečnost „ještě sama o sobě neznamená, že správní orgány (či jiné subjekty) pochybily“. Podstata této formulace má ovšem podle NSS vyjadřovat to, že argumenty stěžovatelů tak, jak jsou vystavěny a čím jsou dokládány, nejsou důvodné. Stěžovatelé totiž tvrdí a interpretují různé dílčí skutečnosti či právní východiska ze svého subjektivního pohledu, který však nemůže obstát (neboť pomíjí objektivní skutečnosti, které v řízení vyšly najevo, jejich vzájemnou souvislost, popř. zákonná či výkladová východiska).

[52] Krajský soud se k okruhu námitek uvedenému v nadpisu této podkapitoly podrobně vyjádřil v bodech 172-187 napadeného rozsudku. Logická posloupnost a celkový kontext dílčích závěrů krajského soudu je podle NSS zřejmý. NSS se s odůvodněním napadeného rozsudku ztotožňuje a v podrobnostech na ně odkazuje.

[53] Lze zopakovat, že v řízení nevyšlo najevo, že by J. Č., Ing. G. či jiní odborníci z ČGS byli pravomocně odsouzeni v souvislosti s podáním posudku či zpracováním RSP LK (resp. její aktualizace) pro účely nyní přezkoumávaného řízení. Správní orgány ani krajský soud nepopíraly možné přátelské vztahy mezi Ing. G. a J. Č., pouze je v kontextu dalších

pokračování

skutečností považovaly za irelevantní (srov. bod 175 napadeného rozsudku, str. 73 rozhodnutí o výjimce). NSS považuje za logické hodnocení krajského úřadu, že posudek ČGS byl pouze jedním z podkladů pro vydání rozhodnutí, a to především ve své analytické části. Ta je ze své podstaty jen minimálně zatížena subjektivním hodnocením autorů. Posouzení veřejného zájmu na těžbě ložiska DP Luhov je věcí správního uvážení krajského úřadu, na něž neměly vliv tvrzené vztahy řešitelů podkladových materiálů a zástupců kamenolomu. Pochybnosti o konkrétních závěrech posudku ČGS či aktualizace RSP LK nevzbuzuje ani účast Ing. G. a RNDr. R. na akcích Těžební unie ani jejich publikační činnost, popř. vystupování v médiích. Zmíněné dokumenty jsou kolektivně zpracovanými odbornými poklady, u nichž si lze obtížně představit tak rozsáhlé (blíže nedoložené) zkreslení shromážděných dat či ovlivnění závěrů subjektivními postoji jednotlivých odborníků. Jak uvedl krajský úřad na str. 73 rozhodnutí o výjimce, není nic překvapivého, že pracovníci ČGS – vzhledem k jejich zaměření – udržují kontakty s Těžební unií. Poukazování na „*luxusní rozměr*“ některých setkání považuje NSS za irelevantní. Lakonicky řečeno, u těžařských společností není překvapivé, jestliže své akce pořádají v reprezentativnějším prostředí (čímž NSS nijak takové jednání nehodnotí, pouze vyjadřuje obecně předpokladatelnou skutečnost).

[54] Názor pracovníků ČGS o nedostatku stavebního kameniva v ČR lze dovodit rovněž ze Surovinové politiky ČR a byl zmiňován ve veřejných médiích i jinde než v příspěvcích výše uvedených autorů (viz str. 47 rozhodnutí o výjimce). Jejich údajné výroky nejsou nijak dezinformační či zaujaté. Citované pasáže jsou sdělením názoru odborníků, který zcela koresponduje s tím, co vyplývá z analýz jiných autorů (např. v Surovinové politice ČR).

[55] Na str. 45-47 a 73-74 rozhodnutí o výjimce (na které NSS v podrobnostech odkazuje) krajský úřad přiléhavě vysvětlil, proč se nelze ztotožnit s namítaným podhodnocením či zkreslením údajů o těžitelnosti ložisek. Krajský úřad sice použil jako podklad posudek ČGS z roku 2017, ale u prognóz životnosti ložisek vycházel z novějších dat v aktualizaci RSP LK z roku 2022, která se od údajů uváděných stěžovateli podstatně neliší (s tímto argumentem se ztotožnil krajský soud, který tedy nijak nepodsouval stěžovatelům úvahy, které nevyslovili, jak namítali v kasační stížnosti). Skutečnost, že prognózy ČGS z roku 2017 se nenaplnily, neznamená, že údaje tam uvedené byly účelově podhodnoceny a že se *a priori* jedná o chybný dokument, jenž vůbec nelze v řízení použít. Spíše se do nich nepromítly nepředpokládané okolnosti, jako např. útlum celkové hospodářské činnosti z důvodu pandemie COVID (který stěžovatelé nijak relevantně nevyvrátili). Správnost závěrů stěžovatelů je zpochybněna také tím, že vůbec nezvažovali další úskalí těžitelnosti ložisek, např. kvalitu kameniva, jeho využitelnost či dopravní a jiná omezení ve využívání ložisek (je tedy třeba rozlišovat bilanční a reálně vytěžitelné objemy). Stěžovatelé nedoložili, že by odhady životnosti ložisek kamene v aktualizaci RSP LK byly chybné.

[56] Krajský úřad i krajský soud odpověděly také na otázku údajné polemiky ČGS se zrušujícím rozhodnutím žalovaného. Ta sice vybočila z rámce zadání posudku, nicméně se jedná jen o subjektivní kritiku ze strany ČGS vůči jejímu zřizovateli, která pro výsledek tohoto řízení není relevantní (viz str. 72 rozhodnutí o výjimce, bod 180 napadeného rozsudku). Potenciální poškození budov správní orgány posoudily při hodnocení veřejných zájmů v rámci požadavků zákona (viz bod 181 napadeného rozsudku). Na str. 74-75 rozhodnutí o výjimce pak krajský úřad přiléhavě konstatoval, že námitky stěžovatelů jdou

nad rámec předmětu nyní vedeného řízení, neboť budou posouzeny v jiném procesu podle horního zákona. Krajský úřad nadto uvedl, že v rámci záměru jsou předpokládány jiné způsoby trhacích prací než v minulosti, jež mají mj. snížit nežádoucí seismické účinky. Pro úplnost NSS uvádí, že krajský soud neopomenul ani podstatu námitky týkající se procesu EIA a personálního propojení s nynějším členem představenstva žadatele. Stěžovatelé opomíjejí kontext odůvodnění napadeného rozsudku, z něhož plyne právě to, že stěžovatelé jdou ve svých námitkách nad rámec nyní vedeného řízení. K námitce nezohlednění možné kombinované dopravy NSS odkazuje na body 182-183 a 185 napadeného rozsudku a str. 45-46 rozhodnutí o výjimce, s nimiž se ztotožňuje (k tomu viz též body [69] až [71] tohoto rozsudku).

[57] NSS uzavírá, že žádná z dílčích námitek týkajících se objektivitu podkladů a správnosti skutkových závěrů ohledně životnosti lomů a zásobování LK kamenem není důvodná.

4.6 Krajský soud nepochybil při posouzení otázky neexistence jiného uspokojivého řešení i naléhavého důvodu převažujícího veřejného zájmu (a s tím souvisejícího omezení dokazování)

[58] Předně není důvodná dílčí námitka stěžovatelů o chybném názoru krajského soudu týkajícím se „roztěženého lomu“. Krajský soud v bodě 169 napadeného rozsudku vůbec nehodnotil, zda je lom otevřený ve smyslu horního zákona. Pouze poznamenal, že správní orgány vzaly v úvahu to, že na kopci Tlustec již historicky probíhala těžba a fakticky se tam nyní nachází zavřený, roztěžený (míněno nerekulivovaný) lom. Jinak řečeno, správní orgány a krajský soud uvážily, že z logiky věci se nabízí těžba v areálu nyní uzavřeného lomu, nikoliv na jiném, člověkem nedotčeném území.

[59] V další části argumentace stěžovatelé opět nevnímají kontext posouzení správních orgánů a krajského soudu (což je pak vede k názoru, že krajský soud údajně minul podstatu žalobních námitek). Přdestírají, jaké jiné řešení by podle jejich názoru bylo uspokojivé a jak by podle nich měl být posouzen naléhavý důvod veřejného zájmu. NSS se se závěry stěžovatelů neztotožňuje.

Obecná východiska k § 56 ZOPK

[60] Podle § 56 odst. 1 ZOPK *výjimky ze zákazů v případech, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, povoluje na žádost toho, kdo zamýšlí uskutečnit škodlivý zásah, orgán ochrany přírody. U zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, které jsou předmětem ochrany podle práva Evropských společenství* [což je v této věci splněno, pozn. NSS], *lze výjimku podle věty první povolit jen tehdy, pokud je dán některý z důvodů uvedených v odstavci 2, neexistuje jiné uspokojivé řešení a povoloovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany.* Podle odst. 2 písm. c) *lze výjimku ze zákazů povolit z jiných naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu, včetně důvodů sociálního a ekonomického charakteru a důvodů s příznivými důsledky nesporného významu pro životní prostředí.*

pokračování

[61] Obecnými východisky ohledně citovaného ustanovení se NSS zabýval např. v rozsudcích ze dne 30. 9. 2015, čj. 6 As 73/2015-40, č. 3343/2016 Sb. NSS, ze dne 12. 11. 2015, čj. 10 As 2/2015-251, ze dne 18. 10. 2019, čj. 10 As 165/2018-93, ze dne 4. 4. 2025, čj. 10 As 3/2025-143, č. 4686/2025 Sb. NSS (na které NSS v podrobnostech odkazuje).

[62] Na udělení výjimky podle § 56 ZOPK není právní nárok. Rozhodnutí o (ne)udělení výjimky je věcí správního uvážení orgánu ochrany přírody, založeného na kritériích stanovených zákonem. Vždy je třeba vycházet z individuálních okolností daného případu, a tedy úvahy vztahovat ke konkrétnímu záměru (žádosti). V řízení vedeném ve smyslu § 56 odst. 1 a 2 písm. c) ZOPK mají správní orgány za úkol zkoumat naplnění čtyř podmínek: 1. existenci naléhavých důvodů veřejného zájmu, 2. převahu tohoto veřejného zájmu nad zájmem ochrany přírody, 3. neexistenci jiného uspokojivého řešení a 4. dosažení či udržení příznivého stavu jednotlivých druhů z hlediska jejich ochrany.

[63] Jsou-li splněny první dvě uvedené podmínky, z logiky věci již není namístě zkoumat jiné uspokojivé řešení spočívající v tom, že by se nedělo vůbec nic, tedy že se neuskuteční žádné řešení (tzv. nulová varianta).

[64] V rámci třetí podmínky je třeba prokázat, že neexistuje jiné řešení, které by srovnatelně naplnilo (v řízení tvrzený a prokázaný) veřejný zájem a zároveň by mělo menší dopady na chráněné druhy. Hodnocení existence jiného uspokojivého řešení ze své povahy zahrnuje také zkoumání, zda a jaké existují varianty záměru, popřípadě jiné možnosti, jak uspokojit naléhavý a převažující veřejný zájem. Posuzování možných variant ale nesmí být bezbřehé. Tvrdí-li účastníci řízení, že existuje varianta představující menší zásah do vývoje druhů chráněných právem EU, ještě to neznamená, že orgán ochrany přírody musí takovou variantu důsledně prověřit. Tvrzená varianta totiž musí být v době rozhodování o žádosti reálná a uskutečnitelná, nikoliv hypotetická (např. již vyloučená v předcházejících procesech), a především věrohodně doložená. Nepostačí pouze laický (byť angažovaný) pohled účastníků na věc, jenž zůstane v rovině tvrzení jedné ze „stran sporu“. Rozvedeno dále, orgán ochrany přírody nemá povinnost opatřovat z úřední činnosti další podklady k variantě, kterou toliko prosazuje jeden z účastníků.

[65] Zde je třeba zmínit, že kritériem pro posouzení reálnosti konkrétní varianty nejsou jen hlediska ochrany zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, nýbrž musí být zvažovány i jiné okolnosti a jejich vzájemné vlivy, k jejichž posouzení nemusí být orgán ochrany přírody v řízení o výjimce vůbec příslušný.

[66] Při posuzování splnění podmínek pro (ne)udělení výjimky musí orgán ochrany přírody zohlednit výsledek procesu EIA, jestliže proběhl. Konkrétní důsledky, např. pro posuzování variant a existence jiného uspokojivého řešení, záleží na daných okolnostech té které věci (a pro posouzení nyní posuzované věci je netřeba blíže rozebírat).

[67] Formulace veřejných zájmů je zásadně úkolem moci zákonodárné. Úkolem správních orgánů je konkretizovat veřejný zájem v individuální věci. Existence či intenzita veřejného zájmu bývá celospolečenskou otázkou, a proto je logické, že správní orgán bude

při hodnocení vycházet z podkladů, které lze charakterizovat jako koncepční, resp. politické povahy (srov. rozsudek NSS ze dne 10. 5. 2013, čj. 6 As 65/2012-161, č. 2879/2013 Sb. NSS).

[68] Závěrem obecných východisek NSS poznamenává, že soudní přezkum správního uvážení je ze své povahy omezen. Soud nesmí svým uvážením nahradit správní úvahu náležející správnímu orgánu (ale toliko ověřit, zda je přezkoumatelná a nevybočuje z mezí správního uvážení; srov. rozsudek NSS ze dne 30. 11. 2004, čj. 3 As 24/2004-79, č. 739/2006 Sb. NSS).

Aplikace obecných východisek na posuzovanou věc

[69] NSS rekapituluje, že žalovaný se v napadeném rozhodnutí ztotožnil se závěry krajského úřadu a v podrobnostech na ně odkázal. Krajský úřad posuzoval výše uvedené podmínky pro udělení výjimky ve vztahu ke konkrétnímu záměru žadatele a obsahu jeho žádosti. Na str. 43 a násl. rozhodnutí o výjimce popsal, v čem spatřuje veřejný zájem (na hospodárném a šetrném využití ložiska čediče, na produkci stavebního kamene jako strategické suroviny v místě jeho potřeby, tj. na území LK, na existenci rychlé a kvalitní dopravní sítě). Odkázal na plánované veřejně prospěšné stavby nadmístního významu, předpokládané v ZÚR LK. Pojednal také o naléhavosti veřejného zájmu. V LK ani v sousedních krajích neexistuje ložisko tak význačné kvality a objemu zásob kamene použitelného pro dopravní stavby, které nejsou toliko hypotetické. Vyzdvihl trvalý stav nedostatku kamene v LK, což plyne z aktualizace RSP LK, posudku ČGS i z mediálních sdělení. Rozvedl, že jediný kvalitativně podobný materiál lze získat z lomu Košťálov, ale ten není schopen saturovat spotřebu po delší dobu, a proto je třeba řešit souběžné a navazující zásobování a otevření lomu v DP Luhov. Názory účastníků na jiné varianty řešení nezohledňují kvalitu kameniva, jeho využitelnost, a už vůbec ne dopravní a jiná omezení ve využívání ložisek. Výčet dalších ložisek v ČR a možnost kombinované přepravy nemají žádnou vypovídající hodnotu pro otázku, zda právě v LK je kameniva dané frakce dostatek (není zaručeno, že z jiných lomů by byl dostatek i pro LK). Krajský úřad poukázal na to, že stěžovatelé nevidí jako pozitivum možnost dopravy kameniva z přímého železničního napojení v případě DP Luhov, ale u jiných lomů by jim nevadilo vozit kámen auty do několik kilometrů vzdálených železničních stanic. K neexistenci jiného uspokojivého řešení krajský úřad zdůraznil, že jej musí posuzovat ve vztahu k žádosti a záměru kamenolomu. Za okolností této věci by jako alternativa přicházelo v úvahu leda technologické či provozní řešení, jež by zcela vylučovalo či zmírnilo dopady na chráněné druhy v DP Luhov. Existence takové varianty však nebyla tvrzena ani prokázána. Záměr byl předložen v jediné variantě (ani účastníci jinou nenavrhli), která byla shledána jako přijatelná a realizovatelná v procesu EIA, a to při splnění podmínek, jejichž cílem je minimalizovat negativní vliv na zvláště chráněné druhy. Krajský úřad pro úplnost zkoumal také to, zda lze výše uvedených veřejných zájmů docílit i jiným reálným řešením. Vyšel přitom z posudku ČGS a aktualizace RSP LK a uvedl, že se jedná o otázku odbornou, na úrovni strategického posuzování. Vyzdvihl, že u jiných lomů (uváděných stěžovateli) nemůže posuzovat tamní technologie těžby, nezná tamní výskyt zvláště chráněných druhů ani možné dotčení jiných zájmů ochrany přírody. Následně dospěl k závěru, že ložisko DP Luhov umožňuje podpořit a nahradit stávající produkci kvalitního kameniva. Spotřebu nelze pokrýt zvýšením těžby na zbývajících ložiscích v LK, Královéhradeckém či Ústeckém kraji např. z důvodu nedostatku zásob, špatné kvality suroviny, zvýšeného nárůstu automobilové dopravy, velké

pokračování

zátěže pro životní prostředí i nejasné predikce jakosti kameniva a těžitelnosti ložisek (v podrobnostech viz str. 51-53 rozhodnutí o výjimce). Podle krajského úřadu tedy nelze využití jiných ložisek v přílehlých krajích považovat za uspokojivé naplnění definovaného veřejného zájmu, neboť nelze objektivně vyloučit nereálnost tohoto řešení ani výrazně větší dopady na zájmy ochrany přírody, než má posuzovaný záměr. Krajský úřad také uvedl, že v rámci daného řízení nelze hodnotit veškerá ložiska kameniva v okolních krajích, ČR či v Evropské unii, neboť by tím krajský úřad vybočil z mezí správního uvážení při hodnocení záměru podle § 56 ZOPK. Následně uzavřel, že záměr je jediným uspokojivým řešením vedoucím k naplnění výše uvedených veřejných zájmů. Krajský úřad se vyjádřil také k seznamu výrobců jakostního kameniva předloženému stěžovateli. Z tam uvedených lomů lze získat jen minimální objemy frakcí kameniva, a to ještě různorodých jakostně technologických tříd vhodnosti do konstrukčních vrstev těles železničního svršku a spodku (při hodnocení krajský úřad vyšel z dat k probíhající aktualizaci RSP LK). Krajský úřad doplnil, že nepotřebuje zjišťovat skutečnou aktuální životnost ložisek, neboť má k dispozici statistická data, která jsou provozovatelé lomů povinni hlásit.

[70] Krajský soud dospěl ve shodě se žalovaným k závěru, že úvahy krajského úřadu byly provedeny odpovídajícím způsobem a v potřebné míře podrobnosti. Ztotožnil se se závěry ohledně možných variant záměru a jejich posouzení (bod 164 napadeného rozsudku), stejně jako s hodnocením veřejného zájmu a jeho naléhavosti (str. 165-171 napadeného rozsudku). Vysvětlil, proč je považuje za správné.

[71] Podle NSS postupovaly správní orgány a krajský soud v souladu s výše uvedenými obecnými (judikturními) východisky. Krajský úřad vztáhl své úvahy ke konkrétnímu záměru kamenolomu a jeho konkrétní žádosti. Definoval veřejný zájem i jeho naléhavost. Jeho úvahy mají oporu v podkladech rozhodnutí, na které odkázal (viz výše). Vysvětlil (opět na základě podkladů pro vydání rozhodnutí), že záměr byl předložen v jediné variantě, která byla posouzena v procesu EIA jako přijatelná při dodržení stanovených podmínek. Nulová varianta zde nepřicházela – s ohledem na naléhavý veřejný zájem – v úvahu. Stěžovatelé netvrdili ani nedoložili jiné uspokojivé řešení (jak naplnit naléhavý veřejný zájem) ani jiné varianty záměru (např. technická opatření snižující dopad na zvlášť chráněné druhy v DP Luhov), které by byly uskutečnitelné a věrohodně doložené ve smyslu výše citované judikatury. Jinými slovy, jejich (byť angažovaný) pohled na jiné možné řešení, tj. získání kamene v jiných lomech a jeho následná doprava do LK, zůstalo v rovině tvrzení „strany sporu“, které však nesvědčilo o konkrétní, reálné variantě záměru či jiného řešení. Krajský úřad nebyl oprávněn v rámci předmětu tohoto řízení zvažovat okolnosti těžby v jiných lomech a jejich vzájemné vlivy (neboť to zcela vybočuje z rámce řízení o konkrétní žádosti žadatele o udělení výjimky). Proto ani nebylo namístě zabývat se podrobně dílčími argumenty stěžovatelů ohledně železniční dopravy a dalších možných míst těžby. I přes veškeré argumenty stěžovatelů (a jejich podklady) tedy záměr tak, jak byl definován v žádosti, zůstal jediným uspokojivým řešením ve smyslu § 56 odst. 1 ZOPK.

[72] Posouzení krajského soudu nemíří „*mimo podstatu žalobních námitek*“ ani v otázkách souvisejících s namítanou životností současných ložisek kamene. Stěžovatelé opět pomíjí kontext celé úvahy krajského soudu. Správní orgány a krajský soud zohlednily otázku životnosti současných ložisek způsobem, který odpovídá výše uvedeným obecným východiskům (v podrobnostech viz body 169-171, 182-185 napadeného rozsudku, s nimiž

NSS souhlasí). NSS opakuje, že životnost současných ložisek tak, jak ji namítali stěžovatelé, sama o sobě (míněno tak, jak s ní nakládají stěžovatelé ve své argumentaci) nesvědčí o jiném uspokojivém řešení, které by bylo uskutečnitelné a věrohodně doložené ve smyslu § 56 ZOPK a související judikatury. Vůbec totiž nezohledňuje jiné okolnosti týkající se takových ložisek a jejich vzájemné vlivy, které správní orgány nejsou v tomto řízení o výjimce příslušné posuzovat (v podrobnostech výše). Právě proto krajský soud zdůraznil, že správní orgány založily své úvahy ohledně naléhavého veřejného zájmu a neexistence jiného uspokojivého řešení na vícero podstatných skutečnostech, zatímco stěžovatelé se soustředili pouze na životnost dalších ložisek (aniž berou v potaz kvalitu, dostatečnost produkce apod., plynoucí z podkladů k vydání rozhodnutí). Ze všech výše uvedených důvodů je zřejmé, že krajský úřad se nedopustil chyby v dokazování (neboť návrhy stěžovatelů směřovaly k irrelevantním skutečnostem, a proto byly nadbytečné).

[73] NSS uzavírá, že neshledal důvodnou žádnou z dílčích námitek týkajících se posouzení neexistence jiného uspokojivého řešení či naléhavého důvodu převažujícího veřejného zájmu.

4.7 Rozhodnutí správních orgánů netrpí vadami v otázce posouzení zájmu ochrany přírody

[74] NSS ve shodě s krajským soudem neshledal důvod k podání návrhu k ÚS na zrušení § 67 ZOPK (v podrobnostech viz body 191-194 napadeného rozsudku). Jak již dříve vyložil NSS v rozsudku ze dne 7. 9. 2017, čj. 7 As 83/2017-47 (který desátý senát, na rozdíl od stěžovatelů, nepovažuje za překonaný), hodnocení vlivu podle § 67 ZOPK je stěžejním podkladem pro řízení o udělení výjimky podle § 56 ZOPK. V souladu s § 45j odst. 1, 3 ZOPK jej mohou provádět pouze odborné osoby, jež jsou držiteli autorizace udělované Ministerstvem životního prostředí. ZOPK ukládá těmto osobám povinnost zpracovat hodnocení v plném rozsahu, objektivně a nestranně. Nadto povinnost žadatele na vlastní náklady obstarat a předložit hodnocení vlivu odpovídá charakteru řízení o výjimce. Jedná se totiž o řízení zahajované na žádost, a tedy žadatele stíhá povinnost tvrzení a důkazní ohledně vlivu záměru na zájmy chráněné zákonem. Není ovšem vyloučeno, aby hodnocení vlivu bylo zpochybněno jiným relevantním (dostatečně kvalifikovaným) podkladem. Účastníci řízení mají právo předkládat ve prospěch svých tvrzení důkazy, které musejí být hodnoceny v souladu se zásadou volného hodnocení důkazů. Bude záležet na konkrétních okolnostech věci, zda bude účastníky předložený „oponentní podklad“ důkazem, jenž vyvrátí správnost, resp. objektivitu hodnocení vlivu předloženého žadatelem (srov. bod 13 usnesení ÚS ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. II. ÚS 3610/17).

[75] Jinými slovy, účastníci řízení si mohou nechat zpracovat oponentní posouzení vlivu záměru na zvláště chráněné druhy. To ovšem může mít různou kvalitu. Správní orgán v souladu s § 50 odst. 4 správního řádu zhodnotí, zda se jedná o natolik fundovaný podklad (kvalitativně, věcně atd.), že je způsobilý zpochybnit posouzení vlivu zpracované podle § 67 ZOPK, jež předložil žadatel. Popsaný výklad má podle NSS oporu v právních předpisech.

[76] Stěžovatelé v kasační stížnosti uvedli vícero dílčích argumentů. Jejich námitky již obsáhle vypořádaly správní orgány i krajský soud. NSS se s jejich hodnocením ztotožňuje a v podrobnostech na ně odkazuje.

pokračování

[77] Stěžovatelé zpochybňovali odbornou nestrannost a objektivitu Ing. Mgr. P., který zpracoval biologické hodnocení z roku 2018 a hodnocení vlivu z roku 2022. V bodě 196 napadeného rozsudku krajský soud přiléhavě shrnul, že biologické hodnocení z roku 2018 bylo přepracováno po provedení dalších průzkumů lokality, a to na základě výhrad formulovaných ve znaleckém posudku RNDr. K., Ph.D. Znalec neshledal, že by Ing. Mgr. P. účelově snížil výčet zvláště chráněných druhů. Jak na str. 78 rozhodnutí o výjimce uvedl krajský úřad, stěžovatelé dezinterpretují závěry znaleckého posudku. Znalec nehovořil o „prokázaném zkreslení dat“, nýbrž uvedl, že nelze manipulaci jednoznačně zjistit a je to velice závažné obvinění, pro které dostupné podklady neposkytují jakékoliv důkazy. Posudek také poukázal na nepřesné podklady o dosahu přímých a nepřímých vlivů, protože nebylo možné uzavřít, zda se vede řízení na všechny zvláště chráněné druhy. Popsané nepřesnosti napravilo hodnocení vlivu z roku 2022. Na str. 76 rozhodnutí o výjimce krajský úřad také uvedl, že Ing. Mgr. P. je držitelem autorizace podle ZOPK, což je zárukou jeho odbornosti a nestrannosti. Stěžovatelé nepředložili žádné důkazy prokazující jeho zaujatost. Jejich tvrzení tak zůstávají v rovině subjektivního přesvědčení. Ani řízení o odnětí autorizace Ing. Mgr. P. vedené u AOPK jeho údajnou neobjektivitu nepotvrdilo.

[78] Zdejšímu soudu přijde velmi nadnesená formulace stěžovatelů, že se „*ukázala důvodnost jejich námitek*“. Stěžovatelům lze dát za pravdu v tom, že biologické hodnocení z roku 2018 vykazovalo nepřesnosti ohledně okruhu dotčených zvláště chráněných druhů. To ale ještě neznamená, že jsou důvodná jejich tvrzení o zaujatosti, neobjektivitě, záměrném zkreslování apod. Nic takového se v řízení před správními orgány či soudy neprokázalo. Na str. 78-79 rozhodnutí o výjimce krajský úřad přesvědčivě vyložil, proč má za to, že výr velký se v posledních 10 letech nevyskytuje v lokalitě ovlivněné záměrem.

[79] Stěžovatelé dále navrhovali ohledání na místě a ústní jednání a vyzdvihovali, že do lokality DP Luhov nemohl nikdo vstoupit. Také na tyto argumenty již poskytl dostatečnou odpověď správní orgány a krajský soud. Krajský úřad předně poukázal na to, že stěžovatelé v průběhu řízení nepožádali o povolení vstupu do lomu pro žádného odborníka. Ohledání na místě shledal nadbytečným a neúčelným, neboť by nepřineslo nic nového (stěží by se mohlo vyrovnat opakovanému a dlouhodobému průzkumu odborných osob, které se podílely na zpracování hodnocení vlivu z roku 2022). Nebylo ani nezbytné, aby lokalitu navštívil RNDr. K., Ph.D. Zpracovával totiž znalecký posudek zkoumající biologické hodnocení z roku 2018 (a tedy v rámci znaleckého zkoumání nebylo zapotřebí ohledávat lokalitu, nýbrž zabývat se obsahem zpracovaného biologického hodnocení). Krajský úřad rovněž přiléhavě konstatoval, že do DP Luhov je vstup zakázán z důvodu bezpečnosti, což vychází z báňských předpisů.

[80] Jak uvedl již krajský soud, v řízení nevyplynuly žádné skutečnosti svědčící o tom, že stěžovatelé nemohli předložit vlastní hodnocení vlivu, resp. alespoň jeho hodnotící část jako kvalifikovaný podklad zpochybňující hodnocení vlivu z roku 2022. Tomu nebrání ani skutečnost, že do DP Luhov neměli stejný přístup jako žadatel. Nabízelo se použít dostupné průzkumy, informace a databáze, popř. podklady použité v hodnocení vlivu z roku 2022 (jejichž údajná neobjektivita nebyla prokázána). Není vyloučeno, aby na základě popsanych podkladů vznikl dokument způsobilý zpochybnit hodnocení vlivu z roku 2022. Takový kvalifikovaný podklad však stěžovatelé v této konkrétní věci nedoložili. Správní orgány a krajský soud dostatečně vysvětlily, proč takovými podklady nemohou být vyjádření

RNDr. V., Ph.D., a Mgr. H. (viz str. 24-27, 77-78, 80-82 rozhodnutí o výjimce, str. 13 rozhodnutí žalovaného a body 203, 204, 209 a 214 napadeného rozsudku). NSS s jejich závěry souhlasí a v podrobnostech na ně odkazuje. Stručně řečeno, RNDr. V., Ph.D., je botanik, proto jeho názory na živočichy lze brát toliko jako laický (byť angažovaný) názor, nikoliv jako odborné hodnocení. Jeho vyjádření hodnotí přírodu na kopci Tlustec jako celek (a často se jedná jen o nedoložená tvrzení), což se ovšem míjí s předmětem řízení (kterým je vyhodnocení dopadů záměru na konkrétní zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů). Vyjádření Mgr. H. uvádí jen obecně známé skutečnosti ze života netopýrů. Ty krajský úřad nezpochybnil, ale ani v nich nespatořoval nic zásadního ve vztahu k hodnocení dopadu konkrétního záměru na netopýry v DP Luhov. NSS nesouhlasí se stěžovateli, že správní orgány odmítly vyjádření RNDr. V., Ph.D., a Mgr. H., neboť se neopíraly o autentické podklady. Důvodem bylo to, že vyjádření mířila mimo rámec řízení a byla do značné míry obecná. Proto nemohla zpochybnit komplexní hodnocení vlivu z roku 2022, které bylo založeno mj. na dlouhodobých průzkumech v lokalitě DP Luhov. Takový názor není v rozporu s § 7 písm. c) bodem 3 vyhlášky č. 142/2018 Sb. (který stěžovatelé vytrhávají z kontextu celé vyhlášky, jež toliko stanoví obsahové náležitosti posouzení vlivu). Stěžovatelé mohli vycházet z dostupných podkladů (průzkumů), jejichž objektivitu nevyvrátili (jakkoliv jsou přesvědčeni o opaku).

[81] NSS nesouhlasí se stěžovateli, že smyslem každé oponentury je ověřit i správnost výchozích informací. Není tomu tak a konkrétní okolnosti této věci jsou toho příkladem. NSS opakuje, že objektivita vstupních údajů (průzkumů) pro hodnocení vlivu nebyla vyvrácena (nepřesnosti byly v hodnocení vlivu z roku 2022 napraveny). Stěžovatelé nepředložili žádný podklad, který by svědčil o opaku. Za takové situace je podle NSS legitimní názor správních orgánů a krajského soudu, že stěžovatelé měli možnost i bez „svých průzkumů“ a ohledání na místě předložit oponentní hodnocení vlivu (resp. obdobný kvalifikovaný podklad) na základě dostupných informací.

[82] Stěžovatelé v kasační stížnosti dezinterpretují názor krajského soudu z bodu 195 napadeného rozsudku. Krajský soud tam nevyslovil, že orgány ochrany přírody v řízení o výjimce neposuzují stav přírody. Pouze zcela správně konstatoval, že podstatou činnosti správních orgánů v řízení vedeném podle § 56 ZOPK primárně není hodnotit stav přírody a krajiny v dotčené lokalitě a její změny, ale na základě žádosti, předloženého hodnocení vlivu záměru na zájmy chráněné ZOPK a dalších relevantních podkladů učinit správní uvážení ohledně konkurujících si veřejných zájmů, při zohlednění zákonem stanovených podmínek. V tomto kontextu dodal, že účelem řízení není kontrolovat, zda žadatel neprovádí v místě záměru nepovolené činnosti (v reakci na argument stěžovatelů, že správní orgány neměly poznatky o tom, jaké změny provedl v lokalitě žadatel a jaké se staly samovolně).

[83] K údajnému selektivnímu přístupu krajského soudu k tvrzeným vadám a podezřelým okolnostem (které NSS neshledal) zdejší soud odkazuje na bod [51] tohoto rozsudku. K námitce podstatného odchýlení hodnocení vlivu z roku 2022 od biologického hodnocení z roku 2018 NSS uvádí, že správní orgány a krajský soud tuto námitku dostatečně vypořádaly a NSS s nimi souhlasí (podrobněji viz výše).

pokračování

[84] NSS uzavírá, že žádná z dílčích námitek týkajících se posouzení zájmu ochrany přírody není důvodná.

4.8 Krajský soud nepochybil při celkovém hodnocení namítaných vad

[85] Vzhledem k tomu, že krajský soud posoudil veškeré žalobní námitky stěžovatelů jako nedůvodné, nebylo namístě, aby zohledňoval „jejich kumulativní účinek“. Žádnou z tvrzených vad jednoduše neshledal důvodnou, a proto ani v souhrnu nemohly mít vliv na dotčení práv stěžovatelů. K údajné selektivnosti posouzení krajského soudu NSS odkazuje na bod [51] tohoto rozsudku. Ani tato kasační námitka není důvodná.

[86] NSS neprováděl důkazy navrhované osobami zúčastněnými na řízení. Jsou totiž součástí správního spisu, popř. by jejich provedení bylo nadbytečné.

5. Závěr a náklady řízení

[87] Ze všech uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost stěžovatelů není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[88] Stěžovatelé neměli ve věci úspěch, nemají proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovanému nevznikly v tomto řízení náklady nad rámec jeho běžné činnosti.

[89] Osoby zúčastněné na řízení mají právo na náhradu jen těch nákladů, které jim vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jim soud uložil. NSS osobám zúčastněným na řízení žádnou takovou povinnost neuložil (vyjádření ke kasační stížnosti je toliko jejich právem, nikoliv povinností). Proto nemají právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 5 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 27. listopadu 2025

Ondřej Mrákota
předseda senátu